

ZATWIERDZAM
Z up. WOJEWODY PODKARPACKIEGO

Jolanta Sawicka
I WICEWOJEWODA

S-I.9450.1.2023.EK

PODKARPACKI URZĄD WOJEWÓDZKI W RZESZOWIE
WYDZIAŁ POLITYKI SPOŁECZNEJ

Procedury postępowania interwencyjnego
w sytuacjach kryzysowych,
związanych z przemocą domową,
materiały instruktażowe, zalecenia -
dla osób realizujących te zadania.

RZESZÓW, 2023 r.

Spis treści.

Nr rozdziału	Tytuł	Strona
	Spis treści.	2
1.	Wstęp.	3
2.	Podstawa prawna.	4
3.	System przeciwdziałania przemocy domowej po zmianach. Rodzaje udzielanej pomocy.	5
3.1.	Zadania jednostek samorządu terytorialnego oraz zadania wojewody.	5
4.	Zasady postępowania przedstawicieli służb i instytucji w sytuacjach, związanych z przemocą domową.	8
4.1.	Zespół interdyscyplinarny.	8
4.2.	Zadania zespołu interdyscyplinarnego.	10
4.3.	Zadania grupy diagnostyczno-pomocowej.	11
5.	Niektóre zagadnienia związane z procedurą „Niebieskie Karty”, uwzględniające wprowadzone zmiany.	12
6.	Procedury postępowania interwencyjnego w sytuacjach kryzysowych, związanych z przemocą domową dla Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej.	19
6.1.	Standard usług realizowanych przez specjalistyczny ośrodek wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.	19
6.2.	Sprawozdawczość kierowana do Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie z działalności specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.	22
7.	Gminny program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej – zasady opracowania.	24
8.	Zakończenie.	26

1. Wstęp.

„Procedury postępowania interwencyjnego w sytuacjach kryzysowych, związanych z przemocą domową, materiały instruktażowe, zalecenia - dla osób realizujących te zadania” zostały opracowane w ramach realizacji przez Wojewódzkiego Koordynatora Realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Wydział Polityki Społecznej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie zadań wynikających z art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249; zm. Dz.U. z 2023 r. poz. 289 i poz. 535) oraz Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023 (M.P.2023.1259).

Niniejszy materiał stanowi aktualizację procedur opracowanych w latach poprzednich, odpowiednio do zmian w przepisach prawa, które zostały dokonane w ostatnim czasie. Jednocześnie jest on punktem wyjścia dla kolejnych procedur i zaleceń, jakie zostaną opracowane w przyszłości.

Zachęcamy do zapoznania się z opracowaniem.

2. Podstawa prawna.

- 1) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249; zm. Dz.U. z 2023 r. poz. 289 i poz. 535).
- 2) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. z 2023 r. poz. 1870).
- 3) Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób zatrudnionych w tych ośrodkach (Dz.U. z 2023 r. poz. 1158).
- 4) Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. z 2023 r. poz. 1163).
- 5) Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy (Dz. U. z 2023 r. poz. 1166).
- 6) Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1164).
- 7) Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 21 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru pouczenia rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych dziecka, któremu pracownik socjalny zapewnił ochronę w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową (Dz. U. z 2023 r. poz. 1159).
- 8) Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023 (M.P.2023.1259).
- 9) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023 r. poz. 901 t.j.).

3. System przeciwdziałania przemocy domowej po zmianach. Rodzaje udzielanej pomocy.

Zmiany w systemie przeciwdziałania przemocy domowej zostały wprowadzone ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249; zm. Dz.U. z 2023 r. poz. 289 i poz. 535). Dokument wprowadza nowe uregulowania, zmierzające do podniesienia efektywności pomocy udzielanej osobom uwikłanym w problem przemocy domowej.

Osobie doświadczającej przemocy domowej udziela się bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie:

- 1) poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego;
- 2) interwencji kryzysowej i wsparcia;
- 3) ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobie stosującej przemoc domową korzystania ze wspólnie zajmowanego mieszkania z osobą doznającą przemocy domowej oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej;
- 4) zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- 5) badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie;
- 6) zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej, która nie ma tytułu prawnego do lokalu zajmowanego wspólnie z osobą stosującą przemoc domową, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

Osobie doznającej przemocy domowej udziela się informacji o dostępnych formach wsparcia wymienionych powyżej.¹

3.1. Zadania jednostek samorządu terytorialnego oraz zadania wojewody.

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach prawa.

Do **zadań własnych gminy** należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

¹ Art. 3 ust. 1 i 1a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249; zm. Dz.U. z 2023 r. poz. 289 i poz. 535).

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Do **zadań własnych powiatu** należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do **zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat** należy w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- 2) opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
- 3) opracowywanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 4) wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach, o których mowa w pkt 2 i 3, oraz o ich ukończeniu.

Zgodnie z nowymi rozstrzygnięciami ustawowymi dopuszcza się możliwość łączenia wyodrębnionych organizacyjnie placówek udzielających wsparcia osobom doznającym przemocy domowej, o których mowa w art. 6 ust. 2 pkt 3, ust. 3 pkt 4 oraz w art. 3 ust. 1 pkt 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Do **zadań własnych samorządu województwa** należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja wojewódzkiego programu przeciwdziałania przemocy domowej;

- 2) inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
- 3) opracowywanie ramowych programów ochrony osób doznających przemocy domowej oraz ramowych programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, a także ramowych programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 4) organizowanie szkoleń dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej, w tym obowiązkowych szkoleń dla członków zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych.²

Do **zadań wojewody** należy w szczególności:

- 1) opracowywanie materiałów instruktażowych, zaleceń, procedur postępowania interwencyjnego w sytuacjach kryzysowych związanych z przemocą domową dla osób realizujących te zadania;
- 2) monitorowanie zjawiska przemocy domowej;
- 3) powoływanie i odwoływanie Wojewódzkiego Koordynatora Realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej;
- 4) monitorowanie realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej przez Wojewódzkiego Koordynatora Realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej;
- 5) nadzór nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej realizowanych przez samorząd gminny, powiatowy i województwa;
- 6) kontrola realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej wykonywanych przez podmioty niepubliczne na podstawie umów z organami administracji rządowej i samorządowej.

Do nadzoru i kontroli stosuje się odpowiednio przepisy art. 126 - 133 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.³

² Art. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249; zm. Dz.U. z 2023 r. poz. 289 i poz. 535).

³ Art. 7 ww. ustawy.

4. Zasady postępowania przedstawicieli służb i instytucji w sytuacjach, związanych z przemocą domową.

4.1. Zespół interdyscyplinarny.

Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności w ramach pracy w **zespole interdyscyplinarnym**. Zespół interdyscyplinarny powołuje wójt, burmistrz albo prezydent miasta.

W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:

- 1) jednostek organizacyjnych pomocy społecznej;
- 2) gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
- 3) Policji;
- 4) oświaty;
- 5) ochrony zdrowia;
- 6) organizacji pozarządowych.

W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi także przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej, jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do wójta, burmistrza albo prezydenta miasta w związku z zamieszkiwaniem na obszarze gminy żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową.

W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi także kuratorzy sądowi.

W skład zespołu interdyscyplinarnego **mogą wchodzić także** prokuratorzy oraz przedstawiciele innych podmiotów niż określone w art. 9 a ust. 3-4 ustawy, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Zespół interdyscyplinarny opracowuje i przyjmuje regulamin, określający szczegółowe warunki funkcjonowania tego zespołu oraz tryb i sposób powoływania grup diagnostyczno-pomocowych.

Posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego odbywają się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na dwa miesiące. O terminie posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego jego członkowie są informowani z 7-dniowym wyprzedzeniem. Udział w posiedzeniach zespołu interdyscyplinarnego jest obowiązkowy.

Zespół interdyscyplinarny działa na podstawie porozumień zawartych między wójtem, burmistrzem albo prezydentem miasta a podmiotami, o których mowa w art. 9a ust. 3, 3a lub 5 ustawy. Porozumienia określają w szczególności sposób i formę wymiany informacji, a także sprawy dotyczące uczestnictwa członków grup diagnostyczno-pomocowych w posiedzeniach i pracach tych grup.

Obsługę organizacyjno-techniczną i finansową zespołu interdyscyplinarnego zapewnia ośrodek pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych - centrum usług społecznych.

W celu dokonania diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej, a także realizacji zadań, o których mowa w art. 9b ust. 8 ustawy, powołuje się **grupę diagnostyczno-pomocową**. Grupę diagnostyczno-pomocową powołuje zespół interdyscyplinarny niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 dni od dnia otrzymania zgłoszenia o podejrzeniu wystąpienia przemocy domowej.

W skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi:

- 1) pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej;
- 2) funkcjonariusz Policji.

W sprawach żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową stosujących przemoc domową w skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi także żołnierz Żandarmerii Wojskowej. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, zwłaszcza gdy udział żołnierza Żandarmerii Wojskowej nie jest możliwy, w skład grupy diagnostyczno-pomocowej może wchodzić inna osoba wskazana przez przełożonego osoby stosującej przemoc domową lub jej przełożony.

W skład grupy diagnostyczno-pomocowej mogą także wchodzić:

- 1) pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- 2) asystent rodziny;
- 3) nauczyciel wychowawca będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domową małoletniego;
- 4) osoby wykonujące zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny;
- 5) przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

W skład grupy diagnostyczno-pomocowej mogą także wchodzić pedagog, psycholog lub terapeuta, będący przedstawicielami podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 ustawy.

W sprawach osób stosujących przemoc domową, pozostających pod dozorem lub nadzorem kuratora sądowego, w skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi także zawodowy kurator sądowy lub wskazany przez kierownika zespołu kuratorskiej służby sądowej społeczny kurator sądowy.

W przypadkach określonych ustawą grupa diagnostyczno-pomocowa może zostać poszerzona o osoby, o których mowa w art. 9a ust. 11b-d lub 12 ustawy oraz o przedstawiciele

innych podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, w zależności od potrzeb i konieczności dokonania oceny sytuacji oraz zaplanowania pomocy.

Prace w ramach grup diagnostyczno-pomocowych są prowadzone w zależności od potrzeb wynikających z problemów występujących w indywidualnych przypadkach.⁴

4.2. Zadania zespołu interdyscyplinarnego.

Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej. Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3-5 ustawy, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;
- 8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3 ustawy, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a ustawy;
- 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- 10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2022 r. poz. 2151, 2311, 2581 i 2600 oraz z 2023 r. poz. 289 i 535).

⁴ Art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249; zm. Dz.U. z 2023 r. poz. 289 i poz. 535).

4.3. Zadania grupy diagnostyczno-pomocowej.

Do zadań grup diagnostyczno-pomocowych należy w szczególności:

- 1) dokonanie, na podstawie procedury „Niebieskie Karty” oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 2) realizacja procedury „Niebieskie Karty” w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia;
- 3) zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność;
- 4) realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 5) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową albo w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 6) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń;
- 7) monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”;
- 8) zakończenie procedury „Niebieskie Karty”;
- 9) dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę:
 - a) uznania braku zasadności wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”;
 - b) wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”;
- 10) informowanie przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Do zadań pracownika socjalnego powołanego do grupy diagnostyczno-pomocowej należy w szczególności praca z osobą doznającą przemocy domowej i opracowanie indywidualnego planu pomocy, zgodnie z jej uzasadnionymi potrzebami.

Do zadań funkcjonariusza Policji powołanego do grupy diagnostyczno-pomocowej należy w szczególności praca z osobą stosującą przemoc domową.⁵

⁵ Art. 9b ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249; zm. Dz.U. z 2023 r. poz. 289 i poz. 535).

5. Niektóre zagadnienia związane z procedurą „Niebieskie Karty”, uwzględniające wprowadzone zmiany.⁶

Dotychczas kwestie związane z realizacją czynności w ramach narzędzia, jakim jest procedura „Niebieskie Karty” regulowały przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. poz. 1245), które utraciły moc z chwilą wejścia w życie obowiązującego od dnia 28 września 2023 r. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870). Konieczność opracowania nowego aktu wykonawczego do ustawy jest wynikiem potrzeby dostosowania przepisów rozporządzenia do nowego brzmienia przepisów ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 535). Według delegacji zawartej w przedmiotowej ustawie Rada Ministrów zobligowana została do sprecyzowania, poprzez rozporządzenie, procedury „Niebieskie Karty” oraz określenia wzorów stosowanych w jej ramach formularzy, wypełnianych przez przedstawicieli uprawnionych podmiotów ją realizujących. Jednocześnie ustawodawca wymógł, by tworząc procedurę uwzględnić skuteczność podejmowanych działań wobec osób doznających przemocy domowej i dobro tych osób, w szczególności małoletnich. Ponadto w treści regulującego tematykę procedury „Niebieskie Karty” aktu prawnego, dokonano zmian o charakterze porządkującym, biorąc pod uwagę ewolucje przepisów ustawy, a także wprowadzono przepisy przejściowe zabezpieczając wszczęte i niezakończone procedury „Niebieskie Karty” przed dniem wejścia w życie nowych regulacji prawnych.

Analizując krąg podmiotów uprawnionych do realizacji czynności z zakresu wszczynania procedury „Niebieskie Karty”, został on istotnie poszerzony - z dotychczasowo 5 podmiotów uprawnionych do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” (...). Ponadto doprecyzowano (...) słownictwo, używając określeń - osoba doznająca przemocy domowej, zamiast: ofiara; osoba stosująca przemoc domową, zamiast: sprawca; czy małoletni, zamiast: dziecko.

Do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” uprawnieni są:

1. pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej;
2. funkcjonariusz Policji;
3. żołnierz Żandarmerii Wojskowej;
4. pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;

⁶ Źródło: Legalis Administracja, Zasady postępowania w ramach procedury „Niebieskiej Karty” i wzory obowiązujących w procedurze formularzy w 2023 r., 25.09.2023, Renata Gostkowska-Maczuga.

5. asystent rodziny;
6. nauczyciel wychowawca będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domową małoletniego;
7. osoba wykonująca zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny;
8. przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
9. pedagog, psycholog lub terapeuta, będący przedstawicielami jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych; Policji; oświaty; ochrony zdrowia; lub organizacji pozarządowych.

Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje:

1. osoby doznające przemocy domowej,
2. osoby stosujące przemoc domową, przez które należy rozumieć wyłącznie osoby pełnoletnie, które dopuszczają się przemocy domowej wobec osób doznających przemocy domowej.

Katalog osób objętych procedurą ma obecnie istotne znaczenie m.in. w sytuacji ewentualnego postępowania skargowego, gdyż skargę na działalność zespołu interdyscyplinarnego, członka zespołu interdyscyplinarnego, działalność grupy diagnostyczno-pomocowej lub członka grupy diagnostyczno-pomocowej może złożyć **wyłącznie** osoba objęta procedurą „Niebieskie Karty”.

Podjęcie interwencji w środowisku nie wymaga zgody ani osoby doznającej przemocy domowej, ani osoby stosującej przemoc domową.

Rozpoczęcie procedury następuje z chwilą wypełnienia formularza „Niebieska Karta-A”, w obecności **pełnoletniej** osoby doznającej przemocy domowej, nadal nie jest przy tym wymagana zgoda żadnej z osób objętych procedurą.

W rozporządzeniu uszczegółowiono na czym polegać mają działania interwencyjne podejmowane w celu zapewnienia bezpieczeństwa osobie doznającej przemocy domowej – poza dotychczas istniejącymi, wprowadzono m.in. możliwość zastosowania przez odpowiednie organy zakazu zbliżania się do osoby doznającej przemocy, czy nakazu opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania. Nałożony został również obowiązek, by osoba wszczynająca procedurę – czyli wypełniająca formularz „Niebieska Karta-A”, dokonała wstępnej diagnozy sytuacji w związku z zaistnieniem przemocy domowej. Wprowadzono również regulacje, dzięki którym, w przypadku osób będących w procedurze „Niebieskie Karty” niewładających językiem polskim w mowie i piśmie, głuchych, niemych lub w sytuacji wystąpienia okoliczności, które mogą mieć wpływ na zdolność rozumienia

i bycie rozumianym, członkowie grupy diagnostyczno-pomocowej występują z wnioskiem do zespołu interdyscyplinarnego o zapewnienie w ramach czynności z osobą objętą procedurą tłumacza. Zespół interdyscyplinarny został zobligowany do zapewnienia udziału tłumacza, ewentualnie podjęcia innych czynności umożliwiających porozumiewanie się z osobami objętymi procedurą. Uczestniczący w czynnościach tłumacz ma - podobnie jak członkowie zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych - obowiązek zachowania poufności wszelkich informacji i danych, które uzyska przy realizacji działań. Warto przypomnieć, że obsługę finansową zespołu interdyscyplinarnego zapewnia ośrodek pomocy społecznej, ewentualnie centrum usług społecznych.

Wprowadzona została również możliwość poszerzenia, na wniosek członków grupy diagnostyczno-pomocowej - jej składu, w przypadku jeżeli wymaga tego sytuacja osób objętych procedurą, a wytypowani przez zespół interdyscyplinarny do prac w grupie diagnostyczno-pomocowej przedstawiciele właściwych podmiotów, nie mogą odmówić udziału w pracach grupy.

Rozporządzenie oprócz regulacji, które określają zadania podmiotów odpowiedzialnych za realizację procedury „Niebieskie Karty” i terminów koniecznych do wypełnienia, zawiera również wzory formularzy „Niebieska Karta”, w oparciu o które prowadzi się pracę zarówno z osobą doznającą przemocy domowej, jak również z osobą tę przemoc stosującą. W tym zakresie dokonano zmian, modyfikując i upraszczając konstrukcję załączników do rozporządzenia. Formularz „Niebieska Karta-A”, stanowiący załącznik nr 1 do rozporządzenia, jest wstępną diagnozą i zawiera podstawowe informacje o osobach, które doznały przemocy domowej oraz informacje dotyczące osoby, która tą przemoc stosuje. Istotną nowelizacją obowiązujących w procedurze przeciwpromocowej regulacji zapewne jest skrócenie czasu z uprzednio obowiązujących 7 - do obecnie 5 dni roboczych, na przekazanie przez podmiot, którego przedstawiciel wszczął procedurę, formularza A do zespołu interdyscyplinarnego; zespół interdyscyplinarny - niezwłocznie, ale nie później niż w terminie 3 dni roboczych od otrzymania formularza - zobligowany jest do przekazania go do grupy diagnostyczno-pomocowej, która pierwsze posiedzenie odbywa niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni roboczych od dnia jego otrzymania. Analizując obowiązujące regulacje, wskazać należy na uszczegółowienie, iż obliczając termin, należy brać pod uwagę dni „robocze”, a przestrzegając wymogów w tym zakresie grupa pierwsze posiedzenie w procedurze powinna odbyć nie później niż po upływie 13 dni roboczych od dnia wypełnienia formularza A.

Formularz „Niebieska Karta-B”, stanowiący załącznik nr 2 do rozporządzenia, jak dotychczas - otrzymuje osoba doznająca przemocy domowej, lub w przypadku przemocy wobec małoletniego - rodzic, opiekun prawny lub faktyczny albo osoba, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy domowej. Formularz B jest dokumentem dla osób doznających przemocy domowej, zawierającym definicję przemocy domowej, prawa osoby doznającej przemocy domowej, informację o miejscach i placówkach pozwalających uzyskać pomoc. Formularza B nie przekazuje się osobie stosującej przemoc domową.

Na podstawie dokonanych ustaleń oraz danych zebranych na podstawie formularza „Niebieska Karta-C”, stanowiącego załącznik nr 3 do rozporządzenia, grupa diagnostyczno-pomocowa pracuje z osobą doznającą przemocy domowej. W ramach przedmiotowych prac powołany do członkostwa w grupie diagnostyczno-pomocowej pracownik socjalny zobligowany został, by przy udziale i we współpracy z osobą doznającą przemocy opracować indywidualny plan pomocy, zgodnie z uzasadnionymi potrzebami tejże osoby.

Formularz „Niebieska Karta-D”, stanowiący załącznik nr 4 do rozporządzenia, jest natomiast narzędziem, które należy wykorzystać do pracy z osobą stosującą przemoc domową i zawiera przede wszystkim zestaw możliwych do wykorzystania działań w celu zatrzymania przemocy domowej. Ustawowo to do zadań funkcjonariusza Policji powołanego do grupy diagnostyczno-pomocowej należy praca z osobą stosującą przemoc domową.

W przypadku **niepotwierdzenia informacji** o stosowaniu przemocy domowej grupa diagnostyczno-pomocowa odstępuje od dalszych działań, co jest dokumentowane w formie pisemnej - protokole, zawierającym m.in. opis podjętych działań oraz okoliczności uzasadniające odstępianie od ich kontynuacji. Protokół ten należy w ciągu 7 dni roboczych od dnia sporządzenia przekazać do zespołu interdyscyplinarnego, a o fakcie odstępiania od dalszych działań zawiadomić osoby objęte procedurą. Analogicznie członkowie grupy diagnostyczno-pomocowej postępują w przypadku **zakończenia czynności** w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Zgodnie z nowopowstałym ustawowym wymogiem wobec osób objętych procedurą „Niebieskie Karty” przez okres 9 miesięcy po zakończeniu procedury, prowadzone są **działania monitorujące**. Działania te podejmuje grupa diagnostyczno-pomocowa, a polegają one w szczególności na analizie i ocenie sytuacji osób, wobec których była prowadzona procedura „Niebieskie Karty”, składaniu wizyt sprawdzających stan bezpieczeństwa w związku z zakończoną procedurą, poradnictwie i udzielaniu wsparcia. Nie jest to jednak zamknięty katalog dopuszczalnych działań - w związku z czym mogą być to również inne możliwe do realizacji przez właściwe osoby, instytucje, czy organy

czynności, a określenie ich rodzaju, formy oraz sposobu realizacji należy do zadań grupy diagnostyczno-pomocowej. Niewątpliwie ułatwieniem realizacji działań monitorujących jest dopuszczenie możliwości ich prowadzenia za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej umożliwiających porozumiewania się na odległość (np. telefon, internet).⁷

Obowiązki przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej lub centrum usług społecznych.

1. Osoba wszczynająca procedurę podejmuje opisane w rozporządzeniu w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” działania interwencyjne mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie doznającej przemocy domowej.
2. Osoba wszczynająca procedurę dokonuje wstępnej diagnozy sytuacji w związku z zaistnieniem uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej i przeprowadza rozmowę z osobą doznającą przemocy domowej, a także, w miarę możliwości, z osobą stosującą przemoc.
3. Wszystkie działania realizowane w ramach procedury „Niebieskie Karty” są dokumentowane w formie pisemnej.
4. W ramach procedury pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej lub centrum usług społecznych:
 - 1) diagnozuje sytuację, potrzeby i zasoby osoby doznającej przemocy domowej;
 - 2) udziela kompleksowych informacji o:
 - a) możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób doznających przemocy domowej,
 - b) formach pomocy małoletnim doznającym przemocy domowej oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc,
 - c) możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby doznającej przemocy domowej;
 - 3) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby doznającej przemocy domowej;
 - 4) zapewnia osobie doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej lub innej placówce, w tym

⁷ Źródło: Legalis Administracja, Zasady postępowania w ramach procedury „Niebieskiej Karty” i wzory obowiązujących w procedurze formularzy w 2023 r., 25.09.2023, Renata Gostkowska-Maczuga.

prowadzonej przez organizacje pozarządowe i stowarzyszenia, działające na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;

5) bierze udział w opracowaniu przez grupę diagnostyczno-pomocową indywidualnego planu pomocy;

6) podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w środowisku domowym, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb określonych przez grupę diagnostyczno-pomocową;

7) może prowadzić rozmowy w szczególności o prawnokarnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej oraz informować osobę stosującą przemoc domową o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii, udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

Obowiązki przedstawicieli policji.

1. Osoba wszczynająca procedurę podejmuje działania interwencyjne mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie doznającej przemocy domowej.

2. Osoba wszczynająca procedurę dokonuje wstępnej diagnozy sytuacji w związku z zaistnieniem uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej i przeprowadza rozmowę z osobą doznającą przemocy domowej, a także, w miarę możliwości, z osobą stosującą przemoc.

3. Wszystkie działania realizowane w ramach procedury „Niebieskie Karty” są dokumentowane w formie pisemnej.

4. W ramach procedury „Niebieskie Karty” funkcjonariusz Policji:

1) udziela osobie doznającej przemocy domowej niezbędnej pomocy, w tym udziela pierwszej pomocy przedmedycznej;

2) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby doznającej przemocy domowej;

3) podejmuje, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób doznających przemocy domowej, włącznie z zastosowaniem na podstawie odrębnych przepisów w stosunku do osoby stosującej przemoc domową środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania;

4) przeprowadza, o ile jest to możliwe, z osobą stosującą przemoc domową rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku

zależności od osoby stosującej przemoc domową albo nad małoletnim lub pełnoletnią osobą nieporadną ze względu na jej wiek lub stan zdrowia, oraz wzywa osobę stosującą przemoc domową do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;

5) przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym za kresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;

6) podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w środowisku domowym, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb określonych przez grupę diagnostyczno-pomocową;

7) dokonuje niezbędnych ustaleń w zakresie udziału osoby stosującej przemoc domową w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;

8) informuje, w formie notatki urzędowej, zespół interdyscyplinarny o działaniach podejmowanych wobec osoby doznającej przemocy domowej oraz osoby stosującej przemoc domową, w tym w szczególności o udziale w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.⁸

⁸ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. z 2023 r. poz. 1870).

6. Procedury postępowania interwencyjnego w sytuacjach kryzysowych, związanych z przemocą domową dla Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej.

- 1) Osobom doznającym przemocy domowej zapewnia się w ramach schronienia w ośrodku, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4 ustawy, co najmniej podstawowe usługi w zakresie interwencyjnym, terapeutyczno-wspomagającym oraz potrzeb bytowych, które mają na celu zapewnienie bezpieczeństwa tym osobom, a także udzielenie pomocy i wsparcia zgodnie z ich potrzebami dostosowanymi do sytuacji życiowej.
- 2) Pomoc i wsparcie są świadczone przez specjalistów w dziedzinie przeciwdziałania przemocy domowej dających gwarancję wysokiej jakości usług, zatrudnionych w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, w tym przez psychologów, pedagogów, pracowników socjalnych, prawników i terapeutów.⁹
- 3) Osoby kierujące specjalistycznymi ośrodkami wsparcia dla osób doznających przemocy domowej są obowiązane posiadać specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej oraz:
 - co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach lub placówkach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, lub
 - co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej, w tym co najmniej roczny staż pracy w instytucjach lub placówkach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.¹⁰

6.1. Standard usług realizowanych przez specjalistyczny ośrodek wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.

Standard podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczny ośrodek wsparcia dla osób doznających przemocy domowej obejmuje:

- 1) w zakresie interwencyjnym:
 - a) zapewnienie schronienia osobie doznającej przemocy domowej oraz dzieciom pozostającym pod jej opieką przez okres do trzech miesięcy z możliwością przedłużenia w przypadkach uzasadnionych sytuacją osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności wynikającą z konieczności zapewnienia jej bezpieczeństwa,
 - b) ochronę osoby doznającej przemocy domowej przed osobą stosującą przemoc domową,

⁹ Art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249; zm. Dz.U. z 2023 r. poz. 289 i poz. 535).

¹⁰ Art. 6 a ww. ustawy.

- c) udzielanie natychmiastowej wszechstronnej pomocy, w tym pomocy psychologicznej i prawnej, oraz zorganizowanie niezwłocznie dostępu do pomocy medycznej, w przypadku gdy wymaga tego stan zdrowia osoby doznającej przemocy domowej,
 - d) rozpoznanie sytuacji osoby doznającej przemocy domowej i ocenę ryzyka w zakresie zagrożenia bezpieczeństwa tej osoby lub dzieci pozostających pod jej opieką;
- 2) w zakresie terapeutyczno-wspomagającym:
- a) opracowanie diagnozy dotyczącej sytuacji osoby doznającej przemocy domowej przebywającej w ośrodku oraz dzieci pozostających pod jej opieką,
 - b) udzielanie osobie doznającej przemocy domowej wsparcia w formie specjalistycznego poradnictwa, w szczególności:
 - prawnego,
 - psychologicznego,
 - socjalnego,
 - medycznego,
 - c) prowadzenie grup wsparcia oraz grup terapeutycznych dla osób doznających przemocy domowej,
 - d) prowadzenie terapii indywidualnej ukierunkowanej na wsparcie osoby doznającej przemocy domowej oraz nabycie przez nią umiejętności ochrony przed osobą stosującą przemoc domową,
 - e) zapewnienie dostępu do pomocy medycznej,
 - f) ocenę sytuacji dzieci pozostających pod opieką osoby doznającej przemocy domowej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego, o którym mowa w art. 107 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901),
 - g) udzielanie konsultacji wychowawczych osobom doznającym przemocy domowej przebywającym w ośrodku przez specjalistów zatrudnionych w ośrodku;
- 3) w zakresie potrzeb bytowych zapewnienie:
- a) całodobowego okresowego pobytu dla nie więcej niż trzydziestu osób z zastrzeżeniem, że liczba ta może ulec zwiększeniu w zależności od możliwości lokalowych ośrodka oraz po uzyskaniu zgody organu prowadzącego,
 - b) pomieszczenia do spania przeznaczonego maksymalnie dla pięciu osób, z uwzględnieniem sytuacji rodzinnej osoby doznającej przemocy domowej,
 - c) wspólnego pomieszczenia do pobytu dziennego z miejscem zabaw dla dzieci i miejsca do nauki,

- d) ogólnodostępnej łazienki wyposażonej w sposób umożliwiający korzystanie zarówno przez osoby dorosłe, jak i dzieci, przez nie więcej niż pięć osób,
- e) co najmniej jednego pomieszczenia do prania i suszenia,
- f) ogólnodostępnej kuchni lub aneksu kuchennego z miejscami do przygotowywania posiłków, przy czym liczba miejsc do przygotowywania posiłków powinna być proporcjonalna do liczby osób przebywających w ośrodku, w tym dzieci - jedno miejsce do przygotowywania posiłków na nie więcej niż dziesięć osób, wyposażone co najmniej w: kuchenkę, zlewozmywak, lodówkę, meble kuchenne oraz sprzęt i naczynia do przygotowywania i spożywania posiłków,
- g) pomieszczenia do przechowywania wózków dziecięcych, jeżeli pozwalają na to możliwości lokalowe,
- h) pomieszczenia do pracy indywidualnej z osobami doznającymi przemocy domowej,
- i) wyżywienia, odzieży i obuwia,
- j) środków higieny osobistej i środków czystości.

Usługi świadczone przez ośrodek, szczególnie w zakresie zapewnienia potrzeb bytowych, są dostosowane do osób o szczególnych potrzebach wynikających w szczególności z ich stanu zdrowia, w tym osób niepełnosprawnych.

Realizacja usług w zakresie terapeutyczno-wspomagającym świadczonych przez ośrodek odbywa się w oparciu o indywidualny plan wsparcia, który jest opracowywany niezwłocznie po przyjęciu osoby doznającej przemocy domowej do ośrodka przez pracownika ośrodka wyznaczonego przez dyrektora. Jest opracowywany w uzgodnieniu z osobą doznającą przemocy domowej i realizowany z aktywnym jej udziałem. Plan określa metody pracy z ww. osobą i działania ukierunkowane na jej wzmocnienie w pokonaniu trudnej sytuacji życiowej, a także czas ich realizacji, z uwzględnieniem potrzeb tej osoby oraz możliwości organizacyjnych ośrodka. Koordynowanie realizacji działań ujętych w planie, w tym ich monitorowanie oraz ewentualna weryfikacja, jest wykonywane przez pracownika ośrodka wyznaczonego przez dyrektora w porozumieniu z osobą doznającą przemocy domowej przebywającą w ośrodku.

Opracowanie planu oraz koordynowanie realizacji zaplanowanych w nim działań jest wykonywane przez pracownika ośrodka posiadającego kwalifikacje określone w § 3 ust. 1 pkt 1-4 rozporządzenia.¹¹

¹¹ Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy (Dz. U. z 2023 r. poz. 1166).

Pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej może wchodzić w skład grupy diagnostyczno-pomocowej.¹²

6.2. Sprawozdawczość kierowana do Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie z działalności specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.

W związku z realizacją zadań określonych w art. 7 ust. 1 pkt 2, 4 i 5 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, modyfikacji ulega dotychczasowa kwartalna sprawozdawczość dotycząca działalności specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.

1. Zachowana zostaje dotychczasowa forma informacji dotyczącej frekwencji osób przebywających w ww. jednostkach, zmienia się nazwa przekazywanej informacji na „Frekwencja osób korzystających z pomocy specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej”. Wzór tabeli w załączeniu.

Tabela nr 1 (wzór). Frekwencja osób korzystających z pomocy specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.

Nazwa i adres Ośrodka: Regulaminowa liczba miejsc:		
Miesiąc/rok	Liczba osób ogółem, w tym liczba dzieci	Czas pobytu poszczególnych osób przebywających w Ośrodku.
Styczeń 2024 r.	<i>Np.</i> <i>13 osób w tym 10 dzieci</i>	<i>Np.</i> <i>1 osoba – 14 dni,</i> <i>6 osób w tym 5 dzieci – 31 dni,</i> <i>6 osób w tym 5 dzieci – 21 dni.</i>
Luty 2024 r.		
Marzec 2024 r.		

2. Jeśli w danym kwartale Ośrodek udzielał pomocy ambulatoryjnej (co nie jest wymagane przepisami), należy wypełnić tabelę nr 2 (wzór). Jeśli pomoc ambulatoryjna nie była udzielana, tabeli nie wypełnia się, należy jedynie załączyć informację, że w sprawozdawczym kwartale pomocy ambulatoryjnej nie udzielano.

Tabela nr 2 (wzór). Pomoc ambulatoryjna.

Nazwa i adres Ośrodka: Regulaminowa liczba miejsc:		
Miesiąc/rok	Liczba osób ogółem, w tym liczba dzieci	Zakres udzielanej pomocy ze wskazaniem liczby osób
Styczeń 2024 r.	<i>Np.</i> <i>12 osób w tym 1 dziecko</i>	<i>Np.</i> <i>Poradnictwo psychologiczne – 2 osoby w tym 1 dziecko,</i> <i>Poradnictwo prawne – 2 osoby.</i> <i>Poradnictwo pedagogiczne – 6 osób.</i> <i>Poradnictwo socjalne – 2 osoby.</i>
Luty 2024 r.		
Marzec 2024 r.		

¹² Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249; zm. Dz.U. z 2023 r. poz. 289 i poz. 535).

3. Od I kwartału 2024 r. nie będzie wymagana informacja, dotycząca liczby osób monitorowanych po opuszczeniu specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.
4. Informacje należy przekazywać do 10 dnia miesiąca następującego po zakończony kwartale.

7. Gminny program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej - zasady opracowania.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.¹³

Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej.¹⁴

Program to dokument o charakterze operacyjno-wdrożeniowym, jego podstawową rolą powinno być uszczegółowienie i przełożenie zapisów dokumentu wyższego rzędu na konkretne działania. Powinien wskazywać, w jaki sposób osiągnięte zostaną założone cele, spójne z lokalną strategią. Powinien również jasno opisywać kwestie organizacyjne.

Program powinien zawierać m.in.:

- 1) Pełną nazwę, wynikającą z brzmienia zapisów zawartych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
- 2) Czas obowiązywania.
- 2) Aktualną diagnozę zjawiska przemocy domowej na terenie gminy.
- 3) Diagnozę zasobów i potencjału gminy w programowanym obszarze (mocne strony, słabe strony, szanse, zagrożenia).
- 4) Odniesienie do obowiązujących przepisów prawa, innych aktualnie obowiązujących dokumentów, strategii i programów wieloletnich, wskazujących obszary działania.
- 5) Obszary programu, które formułujemy adekwatnie do obszarów zawartych w Rządowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej.
- 6) Określenie celów głównych i szczegółowych programu. Cel powinien:
 - zawierać konkretny przekaz (być szczegółowy),
 - być mierzalny (jego realizacja powinna być możliwa do liczbowego wyrażenia),
 - wzbudzać ciekawość i chęć do działania (atrakcyjny),
 - być realistyczny (możliwy do osiągnięcia),
 - być terminowy (określony czasowo) ,
- 7) Określenie zadań/działań w ramach programu, odpowiadających ww. celom.
- 8) Określenie adresatów (pośrednich i bezpośrednich) programu oraz poszczególnych zadań (konkretnie, precyzyjnie).

¹³ Art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249; zm. Dz.U. z 2023 r. poz. 289 i poz. 535).

¹⁴ Art. 9b ust. 1 ww. ustawy.

9) Określenie realizatorów programu, ze wskazaniem jednostki koordynującej zaplanowane zadania, działania.

10) Precyzyjny harmonogram realizacji programu z terminami realizacji zadań/działań, określeniem odbiorców oraz realizatorów poszczególnych zadań/działań (konkretnie), ze wskazaniem na zadania o charakterze krótkoterminowym, długoterminowym, ciągłym oraz zadania jednorazowe i realizowane cyklicznie.

11) Wskazanie oczekiwanych rezultatów, wymiernych efektów zaplanowanych zadań/działań (adekwatnych do sformułowanych celów).

12) Określenie i opisanie wskaźników, które pozwolą dokonać oceny (jakościowej i ilościowej), stopnia zmian zachodzących na skutek realizacji programu, w kontekście celów oraz w kontekście zadań/działań.

13) Szczegółowy opis zasad prowadzenia monitoringu, ewaluacji oraz sprawozdawczości z realizacji programu, ze wskazaniem mierników, wskaźników, kryteriów, metod, form oraz narzędzi ich gromadzenia.

- Monitoring, w najbardziej syntetycznym ujęciu, to sprawdzenie osiągniętych wyników w odniesieniu do określonych wcześniej oczekiwań. Obejmuje on systematyczne zbieranie informacji dotyczących użytych zasobów i uzyskanych efektów działań. Pozwala określić, czy realizacja postępuje tak, jak pierwotnie zakładano i wprowadzić w razie potrzeby odpowiednie korekty.
- Ewaluacja to w najbardziej ogólnym znaczeniu, to oszacowanie jakości, wartości i znaczenia. Bardziej rozbudowane definicje odnoszą się do charakterystycznych cech ewaluacji, wskazując m.in., że jest to systematyczne badanie prowadzone z użyciem zróżnicowanych metod, złożone ze zbierania danych, analizy, oceny oraz informowania o wynikach. Jego celem jest oszacowanie (w odniesieniu do jasno sformułowanych kryteriów) jakości i wartości procesu oraz efektów wdrażania zadań.

(Odpowiada na pytanie, czy program przyniósł spodziewane efekty).

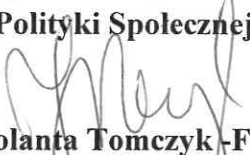
14) Określenie terminu oraz podmiotów odpowiedzialnych za prowadzenie monitoringu, ewaluacji i sprawozdawczości z realizacji programu.

15) Określenie zasad i źródeł finansowania programu oraz w razie potrzeby - zaplanowanych zadań/działań.

8. Zakończenie.

Zachęcamy do zapoznania się z niniejszym opracowaniem. Jednocześnie wyrażamy przekonanie, że praktyczne zastosowanie zapisów nim zawartych ułatwi Państwu realizację zadań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Zaakceptował:
Dyrektor Wydziału
Polityki Społecznej

Jolanta Tomczyk-Fila